

DEBRECEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy hasábolj... Hirdetők felvételnek... Név nélküli vagy bérmentellenül...

lius hó 1-jén.

1 nyeremény á 5000 frt. 100 nyeremény á 100 frt. 30 nyeremény á 25 forint

minden törlesztési sorsolásban játszik a főnyereményre.

mint kaphatók a... változletében

az országban.

osan elismert készítmények

asa s őszülése ellen

SSE-től Párisban.

mely a haját szépíti és ápolja, a hajtalajt megerősíti, a korpa képbullasat megakadályozza, annak terakot kölcsönöz és a legkésőbb korig tégegy á a 1 frt.

Legjobb óvszer a haj őszülése és kihullása el meggátolja, a beteg haját új életre utasít elmozdítja. Ajánlatos azoknak, at használnak. Egy üveg ára 1 frt.

kitünő hatással bír a hajtalajt tisztítására, mely a hajkorpa meggátolja: igen kedvelt fejműszer, atást eszköztől a fejborra. Egy üveg ára

rek hatása csodálatos!

a haját megőrizni és a kopaszosajánlatjuk elege a RAVISSANTE ANTE hajkenőccsel vagy a RAVIS- óta a legnagyobb elismerésben része- és jó, tökéletesen kielégítő tulajdon- kelendőségnek örvendenek.

mindig friss és valódi mi- postafordultával megrendelhetők

virágkoszorú, városbáztér ur gyógyszerárban király-nt. 12. sz.

Házati hirdetés.

ldog emlékt Nagy József ke- tványából. az 1882. évről oda- 100 forintos ösztöndíjra pályá- k. Mely pályázatnál megki- hogy:

illető pályázó magyar, refor- s a felsőbb tudományokat ni főiskolában végezte legyen. itüztött pályájának a lelkeszi riknak kell lenni.

ükséges hogy, a bölcsészeti s tudományokon kívül a latin anyira jártas legyen, hogy a ssicus írókat jól értesse; mit rt. úgy azt, hogy a görög kitünő osztályzata van, zonyítványával kell igazolnia. gkivánatik pályázótól, hogy vek közül a németet teljesen ész folyékonyssággal beszélje; zia nyelvben is bírjon oly el, hogy a könyveket jól óbbiakra nézve is elened- lyul tüzetvén, hogy ezek is tekintetbe vehető bizonyít- igazoltassanak.

ként felszerelt — máskép fi- vül hagyandó — pályázati évi július 20-ig Révész Bá- k és alapítványi bizottsági k urhoz lesznek betérjess- zen, 1883. június 15. Tóth Sámuel bizottsági jegyző.

Június 19-re.

II.

Imé, a zsidóság hibáival s azon hi- báival foglalkozunk, (mert — ismételjük — e z v o l t a c z é l u n k), melyeknek létezését s kárát első sorban magok a zsidók je- lesebbjei vallják; és nem is osztjuk azon nézetet, hogy a zsidóság tulkapásai ellen felszólalni műveltlenség s ne legyen önmagunk iránt való kötelességünk felszólalni ott, a hol összejátszásuk mások rovására idéz elő aránytalan előnyöket.

De viszont ezen felszólalások célja ne legyen gyűlölet, de utak-módok kere- sése arra nézve, hogy a zsidóság s a régi társadalom együttélése legyen kényelmes, az együttéléstől származó előnyök legyenek arányosak mindkét félre nézve: egyzóval az erősebb orvosságot mi is azért adjuk be a zsidóságnak, mivel az elnyomatás és a balfogalmak évei egyrészt betegkékké tették s mi egészséges alkatrészekül óhajtuk őket a társadalmi testben. Nem is vagyunk anti- szemiták, valamint nem lehet növény- és fa-ellenesnek tekinteni azon kertészt, a ki a virágokban gyomlál s fűt észszerűen nyesegeti. Van tehát meddően handabandázó és van hasznos s a gyökeres orvoslást célzó »antiszemitizmus«, melyben részt kell hogy vegyen minden művelt ember, legelső sorban akkor, ha zsidó.

Az agrár-kérdés megoldása, uszora- törvény és leginkább a polgári házasság, továbbá a büntető törvény nem egy része, a bírói függetlenség megóvása sat. nálunk többé-kevésbé zsidókérdéssé váltak és a kis Románia tudta, mit csinál, midőn az összes bevándorlott elemektől elvonta a földbirtok szerzésének jogát. Vajon nem óvott volna meg bennünket ez az intézke- dés, vagy legalább egy drákói szigorú uszora-törvény, nemkülönben a váltóképes- ség megszorítása, aztán oly büntető tör- vénykönyv, melynek ne legyen egyetlen czélja, világosan kifejezett intenciója a pénz oltalma... attól, a mi most oly keserű érzéseket vetett a társadalom s a zsidóság hibás és nem hibás elemei közé egyaránt.

Nálunk a visszahatás általában el- szórtan, egyes esetekben nyilvánul oly drasztikus alakban, mint oly nagy nem- zeteknél, minő a szláv és germán fajé. Anglia maga is bír azokkal a tulajdonsá- gokkal, melyekkel a zsidóság éri el sike- reit; ott nem esoda, ha nincs zsidókér- dés. Nálunk a visszahatás — ismételjük — bizonyos határozatlans-kimélettel nyilatkozó rosszalás, de itt-ott már határozott ellen- szenv. És valóban nagy szerencsége a zsidó- ságnak, hogy antiszemitáink fővezérei élen nem államférfiak s nem is komoly emberek ál- lanak, a kiken nem foghatnának ki a szo- kott, elérhető módszerekkel s ezek leg- szokottabbjával, a neveltségessé tétellel.

Hogy a megyék legtöbbsze a zsidó- bevándorlás ellen intézett szatmármegei köriratot pártolólav vette tudomásul, arra volt befolyással az említett közhangulat. Ez azonban nem vált egészen zsidókérdéssé. Csakis arról volt szó, hogy igen tetemes számú elemet fogadjunk be, kik a magyar nemzetlő s így a m a g y a r z s i d ó s á g t ő l s velők való nemzeti közös érdekünk kárára is — nyelv, szokások és erkölcsök te- kintetében teljesen különböznek. — Nekünk tehát nem volt szükségünk újabb idegen elemekre.

A tiszta-eszlári eset már nagyon érdemes arra, hogy azzal tüzetesen foglalkozzunk.

A ki az első hirt olvasta, az, ha tönkrement földbirtokos volt, elhitte első szóra, ha pedig a börtén lette szerencsés- jét, képtelenségnek nyilvánította tüstént.

Es miért lett volna képtelenség, ha a spanyol inkvizíció, az Isten tiszteletére elkövetett véres cselekmények törvényszeré- s — hogy saját hitünk iránt sem legyünk elfogultak — a máglyára került Szervet,

s a mi polgárosult korunkban a lourdesi szűz- vér-izzadmánya, vagy Ubryk Borbála való- ság vala? Aztán fanatikussai és félreértői vannak minden mystikus s a középkor lealkonyodása előtt alapított vallásnak! Epen azért — jól értsenek! — mi nem a val- lást, hanem ennek fanatikussait nem megtámadjuk, de győgyitjuk, legyen a félreértett mystikum akár a »Talmud«-ban, akár husvét ünnepen az ó-testamentomban, melyben Ábrahám fel akarja áldozni egyet- len szülött fiát s a halál angyala kikerüli a vérrel jelölt küszöbökét!

Valószínűvé tette a dolgot a kormány hallgatag magatartása, némely lapok hí- reit, kik vagy tizenkészer megtalálták a meggyilkolt Solymosi leányt: a hullá-csem- pészerek s más, a vizsgálat megkülsítését, el- halasztását célzó kísérletek; az, hogy a szegény ördög t-eszlári vádlottak megfo- gadhattak épen a legdrágább ügyvédek, rendelkeztek (óriási mellékletekkel láthat- tak el) a monarchia legtöbb lapjával; közbjött a vádat emelt képviselő álla- sának tekintélye, a magyar igazságszolgá- tatisz kompromittálása rémhírekkel, a tör- vénszéknek mindkét részről való hangolása a parlamentben s hírlapok útján. Bary, az ifjú bíró ellen s mellette léte- sített tüntetések, a tényleg megindított vizsgálat... mindez arra mutatott, hogy valami csakugyan bűzlik Dániában!

Es elmondhatjuk, hogy a t-eszlári ügy azért lett mindenkinek kényes és csik- landós ügyvé, mert az akcióba lépett szemiták és antiszemiták ideges, tulhajtott és lázas munkássága lehetetlenné tette a pártfogolást és bizalmatlanságot ébresztett mindkét oldal felé.

Hogy bonyolódik ki ebből a tömke- legből a nyiregyházi törvényszék, e két éves bonyodalomból jun. 19-ének egyetlen napján?

Es ha a vérbűn megtörtént, méltó büntetése az, hogy nálunk a zsidókérdést élére állította. Az ítélet itt tulajdonképen kimondatott s nagyon mellékes már, hogy a t-eszlári sakterek élnek vagy halnak, szabadon járnak vagy bebörtönöztenek. A törvényszéknek inkább felmentő ítéletét óhajtuk mi hallani, mert a speciális eset- hez kötött faji és társadalmi kérdésekre nézve egy sem képezhet megoldást egy törvényszéki tárgyalás, a mereven alkalma- zott igazság pedig esetleg a közélet nagy kárára s zavaraira vezérelhetne. Hálát adok azonban Istennek a t-eszlári eset két ör v e n d e t e s tanúságaért; az egyik az, hogy a magyar nemzet önmérséklet- tét fényesen kitüntette; ennek köszönhető, hogy az oroszországi rémület még az ese- mény színhelyét környező vidéken sem is- méltódtott nálunk is; a másik az, hogy a bírói függetlenség és az igazság fényes próbakövet képezte s ezen bíróság igazság- szeretetére, lelkiismeretére nyugodtan biz- latjuk a törvényszerű közbelépés feladatát.

Es bárhová fejlődjenek a körülmények, ne feledje zsidóságunk, hogy neki csak az őt a köztől legelésebben elzáró faji s val- lási szokásait, a társadalom által fájlat, lehet neki hatalmat kölcsönözni, de önos mis- sión kell másítani, hogy szeretett s kívánt lak- társunkká váljék az élet hónapos szobájában. Szellemi képességei, nemzetének ősisége, a reális téren való ügyessége, ugyis nélkülöz- hetlenné teendik a társadalomban, csak annyit adjon a társadalomnak, a mennyit attól maga nyer. S ha műveltelemből ele- meit kiragadva az ősi szenny s ősi habona légköréből, azokat hasznos és a világgal együtt működő és érző néppé változtatja; ha lemond némelyeknek gyűlöletes kereset- módjáról és közülök senki sem képez oly szövegséget, minő akár az általa félig-med- dig hatalmába kerített szabad közművesség; ha asszimilálódik a környező nemzettel... egyszerűen, ha egyszerűen mind magyar emberré válik, a ki

eddig csak zsidó volt s ha ezen- tul megyeti a magyarnak kárára való in- tézményeket, akkor szűnik meg hazánkban, a mi zsidókérdés s akkor remélheti izraelnek Istentől látogatott népe, hogy róla kalan- dos regéket, el nem hisznek többé s hogy reá nézve gyönyörű Magyarország továbbra is az marad, a mi eddig volt: Széld oázis a felkorbácsolt Saharra viharában!

Gáspár Imre.

— Az orsz. kataszteri munkalátok vég- leges befejezését a pénzügyminiszter erélye- sen sürgeti. Az összes magyarországi katasz- teri felügyelőségekhez kiadott rendeletben — írja a »Hírcsarnok« — a munkalátok vég- leges befejezésére szeptember hó 1-ét tűzte ki határidőül, czéjja levén a miniszternek e fölmérések eredményét az ősi országgyűlési szak alatt bejelenteni, hogy már a jövő évben ezen kataszteri munkalátok alapján lehessen kivetni és beszédeni az u j a d ó k a t.

— Külföldi hínek. Háromszáz lo- vas arab, Ali Bey kalifa bandájából Tunis határához közeledett. A kormány intézke- dett előnyomulásuk megakadályozása végett. — Az orosz forradalmi párthoz való tartozás miatt megindított perben, vád- lottakra nézve kimondott halálbüntetést a czár bizonytalan ideig tartó kényszermunkára vál- toztatta s a többi büntetést is enyhítette. — Z i b l i k i e w i c z e t Gácsország tartomány főbírókévé nevezte ki ő felsége — Páris- ban a ny felirásokat talált a rendőrség a Con- cordia-ter szobráin: »Eljen a király!« »Iste- nem és királyom!« A rendőrség rögtön elren- delte a felirások letörését.

Megy-e Tisza?

Igen tekintélyes forrásból, távirati uton eszközölt tudakozdók-unk következtében, Tisza Kálmánnak külügyminiszterré való kinevezte- téséről vesszük a következő értesítést:

Budapest, 1883. június 13.

(—) Tisza Kálmánnak külügyérré való kinevezését parlamenti, úgy ellenzéki, mint kormánypárti körökben folytatott tárgyalások lappangó témája. Még az ülésszak bevégezte előtt történt, hogy a felvidéki egyik kiválóbb városának érdemes képviselője, kiről megjegy- zendő, hogy a lapok többszer kandidáltak bel- ügyminiszternek, így szólott a miniszterelnökhöz: — Kegyelmes Uram, hát elakarnak vivni kanczellárnak?

— Nem vagyok en arra elég elmes! — hangzott az Andrassy Gyula gr. praesumptív, némelyek szerint praedestinált utódjának pikáns felelete s nem tudni, hogy a szójáték vagy a d o t t s z ó v a l v a l ó j á t s z á s elmességet értette-e a kegyelmes ur? szerintünk, az osztrák-magyar monarchia kül- ügyérei mindkettővel rendelkeztek eddig.

A kormányelnökhöz közel álló egyének viszont egész biztosan állítják, hogy Gesz- ten, honnet csütörtökre várják vissza Buda- pestre, Tisza uralkodásának bécsi aeráját be- szeltek volna meg félig-meddig szoros családi körben s a magyar kormányelnök rokonai álta- lán kellemesnek találnak a bécsi »Ballplatz« on levő palota igen-igen előkelő légkörét.

Annyi tény, hogy valami van a levegő- ben. A hatvani-utcai casino egyik csoportja- ban legalább Szel Kálmánnak v. b. t. taná- cossá való kineveztetését is ezzel a hírrel hozták kapcsolatba; Szel Kálmán — ha ugyan előnyösnek tartaná a maga jóvedelmes üzle- teit fölcserélni egy kates biztonságú minisz- terséggel — meg gróf Szapáry Gyula két pénzügyer volna egy miniszteriumban, ket- tudás egy nem is nagyon nagy csárdában. Össze nem férő dolog, mi legalább azért nem csodálkozunk p. o. az egyesült ellenzéken, a miért nem gyakorolt valami nagyszabási ak- cziót a pénzügyi politika terén, mert egyidő- ben s egyszerre voltak o y pénzügyi kapaci- tásai, — extra és infra muros — a minők Lónyay Menyhért, Szel Kálmán, Lukács Béla és Kerkápolyi Károly.

Már most, ha Tisza Kálmán csakugyan felmenne Bécsbe, akkor — politikai rébusz- fejtők kedvencz időtöltésül — fennállának a következő kombinációk: miniszterelnök gr. Szapáry Gyula, pénzügyér Szel Kál- mán, vagy — a mint egy a leleplező irodalom terén sajtáságos ösztönd tanusító fiatal író véli — megeshetnék még az is, hogy Kál- l a y B é n i ur j ö n n e l e T i s z a h e l y e t t, e z e s e t- ben Tisza Kálmán Bécsben vezetné a magas politikát, a par excellence bosnyák állam- férfi pedig Budapestben gyakorlatilag valósitáná meg, a mit híres akadémiai felolvasásában hangzatosított s a »keletré magyar« jelszót nek- sokára hadizászlókon lobogtatná. Ez esetben Kálnoky gróf valamely fontos diplomáciai ál- lomásra küldetnék ki, Szel Kálmán lenne kö-

zős pénzügyminiszterre, a gr. Szapáry Gyula »szerencsés keze« pedig ott nyugodnék ezen- tul is a magyar adóprésen!...

Megjegyezzük végül, hogy az aradi »Alföld«, melyben a hir először került nap- világra, értesüléseit a »Pesti Napló« egyik ki- valóbb munkatársának tollából veszi s hogy részünkről sem kívánha-unk egyebet megalla- pitani, minthogy Tisza Kálmán ez újabb emelke- desének hire csupán szóbeszéd tárgya, azon- ban e s a k u g y a n s z ó b a n f o r o g. Tisza Kálmán egyuttal a grófi rangot is megkapná.

— A tonkingi expedíció nagyobb mer- vet öltött, mint a mekkorának tervezték. A francia kormány ugyanis legalább 5000—6000 embert kénytelen Tonkingba küldeni, a költ- ségre pedig még 10 milliót kéri, úgy hogy a vállalat körülbelől 20 milliót fog elnyelni. De ez az összeg nem nagy akkora országot. Ha China ellen is háborút kellene viselni, akkor a Tonkingban levő 15.000—20.000 emberen kívül még 30.000—40.000 embert kellene el- küldeni a messze keletre, a költség pedig 200 millióra rugna.

KARCZOLATOK.

(Trefort szobra. — Az esztergályások. — Mire nem éheznek? 8000.000. — Potemkin falvai. — Rimes tün- dések.)

Nil admirari! Min sem csodálkozni! Buziás... szobrot emelt Trefort közök- tatási miniszternek! Ha jól emlékszem, azért, mert egyszer ő excelleuciája levelet tett közé s abban igen megdicséret az ottani gyógyviziek d u g a s z ó l á s á t!

Jó reklám egymásnak! Most már igazán sajnálom, hogy nem tudom, milyen hatása van a buzias forrásnak: föloldó, vagy tömörítő?

En csak azt csodálom, hogy az eszter- gályosok nem pártolják Tisza Kálmánt!

A magyar közepostály a sok adóme- léssel teljesen tönkire megy: legújabbban a s z e s z a d ó k á r o s i t j a m e g, a m e l y n e m f o g j a a p á l n k a i v o k a t k e v e s b i t e n i, h a n e m a r e g a l e t s z á l l i t j a a l á b b.

Nemsokára igen sokan fognak koldus- botot cipelni.

Az esztergályosok reménykedhetnek.

Jellemző ám az, a miben a kormány-sajtó mesterkedik!

A »Nemzet« most épen a majorátusok ellen czikkez. Vagyis nagy családoknak min- dig az első szülöttre szálló, érinthetlen va- gyona ellen.

Még csak ezek a birtokok, a majorátu- sok niucsenek odadobva a spekuláczióknak!

A »Nemzet« így akarja ha nem is meg- emni, de nekik legalább feltalálni a... n e m z e t e t!

Az adó-emelés 8000.000 forint lesz és nem 2.500.000, a mint azt jónak látták meg- vezérezkickezni.

Ez már akkora pénzdarab, hogy egész hadjárat kitelik belőle.

Akkora, hogy jó lesz magunkat az eh- séghez szoktatni, míg úgy nem járunk, mint az egykori zsongori, a ki éhségre akarván szoktatni a szamarát, mindennap kevesebbet tett a jászolba.

Mire azonban a csacsi megtanult koplal- ni, éhen döglött!

Miniszterek utaznak... deputáció, bandérium, diszebbel, üdvözöl beszéd várja mindenütt...

Milyen boldog ez az én országom, mondja Trefort és b. Kemény.

Hát mikor Potemkin vezette Orosz országban Katalin czárnót?

Papirosra festett, pompás falvakat, ma- jorságokat helyezett el jobbra-balra.

Sütetett egy malacot és aztán ha va- lahová betértek, mindig ezt a malacpecsenyét találtak az asztalon!

Boldog egy ország ez az én országom! sohajta Katalin czárnó.

Mig végre egy helyen valami pákosztos dáma, megkívánta a malacpecsenyét és le- csipte a farkát.

Akkor aztán minden majorságban... farkatlan malacz várt.

... Potemkin falvai, majorja, pecsenyéje és... lelkesülése az, a mi titeket fogad, excellencziás uraim!

Gili Balázs.

A tiszánt. ref. középiskolai tanáregyesület által 1883. július hó 12. és 13-án, Debreczenben tartandó közgyűlés programja

- Julius 11-én. 1. Dél 12 órakor a szatmári. — délután 3 órakor a budapesti vonaton érkező egyleti tagok és vendégek fogadása s elszállásolása. 2. Este 8 órakor közös találkozás az „Arany bika” cz. vendégfogadóban. Julius 12-én. 3. Delelőtt 7 órakor „állandó bizottsági” ülés a főiskolai gyűlésteremben. Ennek tárgyai: a) A közgyűlés elé terjesztendő jelentések bemutatása. b) A benyújtott indítványok előleges átnézése. c) Jelentés az „Évkönyv”-ről. d) Folyó ügyek. 4. Delelőtt 9 órakor közgyűlés a főiskola díszteremében. Ennek tárgysorozata következő: a) Elnöki megnyitó. b) Jegyző és pénztárnok jelentése. c) A jelentésekben kiemelt pontok tárgyalása. d) „Horatius epodásai”. Ertekezés Gergely Károlytól. e) Jelentés a pályázatok eredményéről; pályaművek bírálata; különtűség kinevezése a jövő évi pályakérdések szövegezésére végett. f) Tanügyi szemle Jóó Istvántól. 5. Deltán 2 órakor közgyűlés az „Arany bika” cz. vendégfogadóban. 6. Deltán 5 órakor gyám- és nyugdíj-intézeti közgyűlés, ennek tárgyai: a) Pénztárnoki jelentés. b) Számadásvizsgáló bizottság jelentése. c) A bizottság által betervezett ügyek tárgyalása. d) Folyó ügyek, indítványok. Julius 13-án. 7. Delelőtt 8 órakor a közgyűlés folytatása. Tárgyak: a) Eszmecsere a „Tanügyi szemle” felolvasása alkalmából föllított tételek felett. b) A tisztikar lemondása, tisztújítás. c) „Fegyelem a középiskolában”. Ertekezés Vékony Antaltól. d) Pénztárvizsgáló bizottság jelentése. e) Szavazatszedő bizottság jelentése. f) Folyó ügyek s indítványok tárgyalása. g) Delelőtt 11 órakor „Nemely újabb physical eszköz bemutatása” a főiskola physical tautermében. Nagy Páltól. 8. Deltán együttesen vagy kisebb csoportokban a helybeli gyűjtemények, intézetek és gyártelepek megtekintése. Estefelé kirándulás a nagyerdőre. Debreczen, 1883. jun. 12.

A központi bizottság. Jegyzet. A közgyűlésen megjelenni szándékozó egyesületi tagok, küldöttek és vendégek sziveskedjenek bejelenteni eme szándékukat július hó 1-ig. Elek Lajos egyesületi jegyzőnél (lakik k-esapó-utca 373. sz.), hogy az elszállásolás és a mérekkelt áru vasúti-ügyek ügyében idejében lehessen intézkedni.

Főgonnok választás. A tiszántúli ref. egyházkerület 560 szavazatból eddig tudomásunk szerint Vályi Jánosra adott: a nagybányai egyházmegyéből 32 szavazat; a békésbányai egyházmegyéből 4 szavazat; a bihari egyházmegyéből 23 szavazat; a beregi egyházmegyéből 14 szavazat; a debreczeni egyházmegyéből 13 szavazat; az érmelléki egyházmegyéből 31 szavazat; a heves-nagykunsági egyházmegyéből 5 szavazat; a nagykarolyi egyházmegyéből 9 szavazat; a máramaros-ugocsei egyházmegyéből 6 szavazat; az alsószabolcsi egyházmegyéből 9 szavazat; a felsőszabolcsi egyházmegyéből 17 szavazat; a nagyszabolczi egyházmegyéből 14 szavazat; a szatmári egyházmegyéből 61 szavazat s így összesen 238 szavazat. Amennyiben a megválasztás általános szótöbbséggel, vagyis 281 szavazattal történik, biztos a reményünk, hogy Vályi János még hiányzó 43 szavazatnál még többet is nyerend, ha meggondoljuk, hogy nemcsak az alföld, hanem főleg Szabolcs és Beregmegyék sok új egyházainak szavazata még ideig ismeretlen, a mely egyházak az első szavazás alkalmával mind csak Vályi Jánosra szavaztak. Még erősebb a reményünk, azt tudva, hogy a legtöbb, bár csekély népességű, de azért szavazatra jogosult egyházak épen Szabolcs és Beregmegyékben vannak. A többi szavazat megszűlik Tiszta Kálmán, Tiszta Lajos, gróf Ráday Gedeon közt stb. — Megjegyezzük még, hogy az aradi „Alföld”-nek, tehát a vidék egyik legtekintélyesebb lapjának híre, mely szerint Tiszta Kálmán monarchiának külügyminiszterévé nevezetett ki, egyelőre csak szóbeszéd ugyan, azonban megvalósulásának esetében kétségtelen, hogy egy Bécsben lakó ref. egyh. kerületi főgondnok, a külügyi tárca óriási munkakörében még kevesebb gondot fordíthatna egyházára, mint egy nem kevésbé elfoglalt miniszterelnök.

Tolvaj-szövetség . . . nótája.

(Törvényszéki tárgyalás.) Debreczen, jun. 14. Nevezetes bűnügy került tárgyalás alá tegnap a helybeli elsőokú kir. törvényszék-nél, mely annak idején nagy port vert fel a széles környéken.

Szilágyi Gábor, Szilágyi Imre (jómódu debreczeni emberek), továbbá Tóth Ferencz, Boros Ferencz és Juhász András, mindnyaján debreczeni lakosok, mintegy két év előtt szövetséggé alakultak, működési körüket az ismeretes nóta két sorával fejezve ki: „Loptam lovat, lopok is, ha felakasztanak is” A jelszóhoz híven hozzá is fogtak a munkához, mely oly bűnhalmazza nőtte ki magát, hogy részleteibe még a folszaporodott akták sem vehetnek világosságot. Mikor a nyomozás közeljárt az ügyesen dolgozó szövetkezőkhez, akkor már száz darab bűnjelzés állt a kezükben. A loptak s el is adták valamennyit. Hogy közülök ki volt a legfőbb czinkos, azt bajos volna eldönteni: egyik olyan, mint másik.

Elfogatásuk a múlt évben történt. A szövetséget összetartó s szervezőjével mintegy főntartó Szilágyi Gábor a börtönben felakasztotta magát s így ellenében a további eljárás beszünt, csak a másik négy czinkos ellen volt meg a tárgyalás. A terem csaknem egészen megtelt a károsultakkal. A törvényszék elnöke: Szógyény István, bírók: Mocsy József, Ujhelyi András, jegyző Sárvary. Közváltó Szabó Gábor kir. algyűész. Elsőrendű vádlott Tóth Ferenczet 13 bűnügy elkövetése terheli. Azonkívül még azt

is felhozhatja, hogy már tizenkét évét töltötte a börtönben. Van ezenkívül még egy esete: tavaly elítéltek 3 évi fogságra; de a helybeli rabkertbe dolgozni kiküldetvén, csakhamar megszökött. A szökésért elítéltek négy évi fogságra. — Tehát hét évi fogság s 13 bűntényért járó következménynek nézett elébe.

II od rendű vádlott Boros Ferencz a nagy bűnügy elkövetésében jobbkeze volt Tóthnak; 3-ad r. vádlott Szilágyi Imre ellenben inkább mint orgazda és fuvaros szerepelt. Ő hordta első s másodrendű vádlottakat szekereken a környékre. A negyedik vádlott Juhász András, ki kupeczkedéssel foglalkozik, egyziben segített tudni a lopott jószágokon. Volt még ötödik vádlott is, Csoma János; ennek legkisebb része volt az ügyben, csak egyszer szerepelt.

Valamennyi vádlott beismerte a lopást a csendbiztos Barcza Dániel előtt, most azonban több lopást nem akarnak beismerni; azt állítják, hogy egyet-mást a kegyetlen kínzások alatt vallottak. Juhász András — szerinte — különösen áldozata lett a csendbiztos vallatásnak; beteg lett, megtört egészen. Barcza különben e vádakát tagadta.

Szilágyi Imre minden ellene emelt vádat tagad. Azt állítja, hogy a lopott jószágokat Tóth és Boros az ő tudta nélkül és távollétében hajtották tanyájára. — Csak-hogy a panaszoltak egyziben 23 darab sertésnek egy heti tartása fejében a lopott sertésekből két darabot adtak neki, s azt maga is beismerte, hogy ezeket megtartotta. Azonkívül bebizonyult, hogy ő hordta ide-oda a kompánia tagjait, ha messzebb kellett menni s igen sok jószág az ő szekereinek löcséhez volt kötve. Valóságilag úgy szerepelt, mint tolvajok fuvarosa.

Az ő segélyével hajtották véghez a vakmerő lopásokat, melyek az egész Tiszamentén rettegésben tartották a jószágtrató gazdákat. A vád teljesen be lévén bizonyítva, kir. algyűész Szabó Gábor szigorú büntetés ki szabását kéri a három elsőrendű vádlottra; míg a két utolsóra az enyhítő körülmények figyelembe vételével enyhítebbet.

A védő ügyvédek: Márk Endre, Örvös Lajos, Vásárhelyi Antal felszólalásai után a törvényszék visszavonult s 7, egy órák kihirdetése az ítéletet. Elsőrendű vádlott Tóth Ferencz 10 évi fogságra, 2 od r. vádlott Boros Ferencz 4 évi fogságra, 3-ad r. vádlott Szilágyi Imre két évi börtönre ítéltetett. Juhász Andrásnak büntetésül betudott 9 havi vizsgálati fogsága s azonnal szabadon bocsátott, Csoma János befogatásáról számított 9 havi fogságra ítéltetett, melyből még csak egy hó van hátra. Vádlottak ezenki-ül elmarasztaltak a károsoknak járó összegben, a rabtartási költségekben s politikai jogaikról megfosztattak. A nótára tehát nagyon borsos lett.

Működésük szökés szerint kérdé a vádlottaktól, meg vannak-e elégedve az ítélettel; első r. vádott hetynék válaszolt: — Hogy ne volnék! Nagyon is meg vagyok elégedve! Másod- s harmadrendű vádlott felebezzet.

Belföldi hírek. A királyi Curia másodelnöki méltóságára, Perczel Béla a Curia eddigi alelnöke már kinevezetett; a Curia alelnökévé Mihajlovics Miklós legidősb tanácselnök nevezetett ki. A Curia elnöki méltósága egyelőre nem fog betölteni. — Uj adóközlő ir a „Füg.”; ilyenek lennének az „ablakadó”, „tüzita-adó” stb., azonban mi a legilletékesb információ alapján írhatjuk, hogy mind e tervekben semmi nem bir a pappal. A pénz-

ügyminiszter még a múlt évi októberben jelölt adóterveit, s a „Nemzet” szerint csak is a szeszadó emeléséről, s az általános jövedelmi pótdadó módosításáról lehet szó. — A bíróság megítélhető korcsma hitelre nézve, a törvényhatóságokban megerősítettek a következő szabványok: Kis-Küküllő megyéé, mely 2 friban, Liptó és Nagy-Küküllő megyéé, melyek 3—3 friban, Pozsony és Zemplén megyéé, melyek 2—2 friban, Arad városé, mely 4 friban, Baja városé, mely 3 friban, Kassa városé, mely 6 friban, és Sopron városé 8 friban van megállapítva. Képviselői béesszámolók. Falk Miksa a hó 16-án tartja beszámolóját Keszthelyen; Györy Elek múlt vasárnap számolt be orosházi választói előtt, kik lelkesülve fogadták.

Helyi hírek.

Uj hírlapok. H-B öszörmény intelligenciáját mindenestre előnyösen jellemzi az az tény, hogy ott legközelebb két hírlap fog megjelenni. Az egyiknek czime lesz „Hajduk Lapja” társadalmi hetilap s szerkesztője ket, az ottani függetlenség pártához tartozó, tekintélyes egyén s lapunk nyomdájában fog nyomtatni. — A másik hetilap, mely szintén Debreczenben, de az itteni kormánypárti lap nyomdájában nyomatik s szinten nem lesz politikai lap, H. B öszörményben jövő hó elsején fog megindulni, melynek egyik szerkesztője az ottani kir. közjegyző Galanfi Antal lenne, főmunkatársa pedig egy szintén irodalommal foglalkozó ur, a kormánypártihoz tartozó, ösmertebb h-b öszörményi lakosok lesznek. — Arról értesítenek továbbá, hogy „Tiszta-Eszlár” czimen, a t-eszlári bünper tárgyalásának ideje alatt Nyiregháza, már a jövő hetőtől kezdve napilap indul meg. Kiadói Piringer és Jóna nyomdatudaljonosok s az tisztán csak az említett perrel fog foglalkozni. A lap szerkesztője az előfizetési felhíváson tudatva nincsen.

Leánynevelő tanintézet. A ref. egyház nyolcz osztályú leánynevelő intézetében az évi záró vizsgálatok e hó végén tartatnak meg. A jövő iskolai évre vonatkozó tudnivalókat a következőkben adjuk: Az 1883/4 iskolai év szept. 3. veszi kezdetét. Felvételik minden 6-k elejét betöltött leánygyermek valláskülönbség nélkül. Azon növények is újra iratnak be, kik a megelőző évben itt neveltetek. A beiratások a tanintézet helyiségekben, Czegléd-utca 2569. szám, az igazgatónál történnek. A helybeli ev. reformált vallású növények augusztus 30—31, más vallású s vidéki növények szept. 1—2 napján jelentkezzenek. A tandíj egy iskolai évre az első, kezdő osztályban 20, a többi osztályokban 30 forint. Ezen felül isk. szükségletek czimen 2 forint. A tandíj fizetéséről az egyházi adószedő hivatalnál, de fizethető, különösen idegenek által, az igazgatónál is feleveníket mindenkor előlegesen. A nem reform. vallású növények a vallásoktatásért az illető hitoktatónak 2 frtot fizetnek. Az oktatásban már részessült növények iskolai bizonyítvány szerint, s ha illet nem tudna előmutatni, a felvételi vizsgálaton tanusított ismerete s képességeinek megfelelő osztályba soroztatik. A felvételi vizsgálat díja 6 frt. Az ujan beiratkozó növények kötelesek isk. bizonyítványát, keresztlevelet s a himlő beoltásról kiadott igazolványt a beírás alkalmával előmutatni. A varró osztályba, mely a nevelőintézetnek kiegészítő része, felvétetnek oly növények is, kik az elemi iskolában női kézimunkát egyáltalában nem tanultak. A tanítás kiterjed a horgolás, kötés, hálózás, csombkötés, hímzés, varrás, (tehénemű s felső ruha) különféle fajaira, s fozkozataira. Rabló-támadás. Hétfő és kedd közötti éjjelen Herberst Gyulát B-B öszörmé-

A »DEBRECZEN» TÁRCZÁJA.

Szélhámosok.

Rajz. — Horkodi Áron kosta volt, valahol Bergencziában! Azt mondom, hogy: kosta; ezzel egyszermind jelzem azt is, hogy neki kevés jutott osztályrészül abból, a mit jó fizetésnek hívunk. Olyan nyomorult fizetésből, mint a milyen az óvé volt, még akkor sem jöhet ki az ember, ha Horkodi Áronnak hívják. Áron ezt igen jól tudta, de bármiképpen törte légyen is a fejét, nem bírt a dolgon javítani. Gavallér természete volt s ez vala a szerencsetlensége; tudta még diák korából Horatiusból, hogy: naturam expellas furca, tamen usque recurret, s azért nem is igyekezett elfojtani magában a nagyravágyást. Mikor pedig aztán Pláger Helént is megismerte, — akkor még jobban befészkelte magát szívébe a nagyravágyás ördöge s elhatározta, hogy Helént török-szakad, de feleségül veszi. Helén nem igen vonakodott a tisztas külsejű Árontól s hajlandó volt hozzá menni 700 frtnyi hozományával együtt. Két hét múlva aztán valamelyik vidéki lapban a következő olvashatta az ember: Nyiltér.)* HORKODI ÁRON és PLÁGER HELEN jegyesek. A vidéki lapszerkesztő tartózkodását, a ki a jegyesekért a felelősséget nem akarta el-*) E rovatan közltekért nem vállal felelősséget a Szerk.

vállalni, — igazolta a következmény. Áron és Helén u. i. alig valának két hónapig férj és feleség, midőn már is kezdetek kiabrándulni. Csalódtak egymásban mindketten. Áron azt hitte, hogy Helénnek sok pénze van, ami eltarthatja szeme elől ennek közönséges voltát; Helén pedig Áront vélte valami gazdag uraságnak. Az eredmény az lön, hogy a helyzet magaslátáról Helén pénze tünezésével mindinkább alább szállván, kezdenek gondolkodni mindketten. Áronnak aztán egyszer akadt egy szerencsés gondolata. Az volt t. i. a terve, hogy ott hagyja a faképnél Bergencziát kies tájait langyos levegőjével, s az időközben világhírűvé lett Tiszta-Eszlárán keresztül kivonul Amerikába. Áron helyesnek tartotta tervét; azonban mikor már épen véghez akarta azt vinni, akkor vevé észre, hogy szándéka előtt veszedelmes akadály van, t. i. a felesége. De szerencsésjére, mikor már hiába törté volna a fejét jó ideig ez akadály elhárításán, egy reggel csak arra ebred, hogy feleségének is támadt valami jó gondolata és eltűnt a háztól. Áronnak volt annyit politikája, hogy nem kereste sokáig az asszonyt, meglévin győződve arról, hogy ugy sem találná meg; ha pedig megtalálná: más karján találná, akkor pedig már neki nem kellene. — Ebből is látható, hogy Áron nagyon józangondolkodású, elemles ember volt. El levén háritva minden akadály, Áron összeszedte kevés pénzecskejét, felölté magára legjobb ruháját s elindult csakugy gyalogosan Amerikába, szándéka levén Tiszta-Eszlárón huzamosabb ideig tartózkodni. Ázomban nem mehetett tovább Ny***-nál. Nem azért, mintha elfogyott volna már a pénze, sőt inkább nagyon is megsaporodott az,

vándorló legénynek adván ki magát mindenütt, a hol elvonult, — hanem mivel két jó cimborára talált ott, a kiktől igen nehéz lett volna az elválás reá nézve. Áron a „Rámás csizma”-ban ismerkedett meg egy fél liter bor mellett a két kitünő magyarral. Az egyik Stratimirovics Wladiszláv vala; mesterségére s állására nézve harmadik kapitulációjú strázseimester a katona-kanceláriájánál. A másiknak a nevét Áron sohase tudta megtartani, s általában csak „gyalogbölcs”-nek cizimezte, vonatkozással levén e czim nyugalmazott bölcsészettanítói állomására. Wladiszláv és a gyalogbölcs kebelbarátok voltak, bár külsejük nagyon elütött egymástól. De — mint a gyalogbölcs megjegyezte — a külső nem határoz, hanem az érzés, a belső érzelem: ez nyeri egymást e két szeretetreméltó férfi! Mert szeretetreméltók voltak. Wladiszláv nem igen hagyott alább a két mázsánál; a gyalogbölcsöt pedig egy jó szél is elfújhatta volna. Wladiszláv herkulési erőt érzett izmaiban: a gyalogbölcs ellenben szellemi fönsége helyezte ellenállhatlan voltát és nagyságát. Wladiszláv egy este kegyetlenül beállítva érkezett haza. Felesége, a ki még csak nem régen került hozzá, nyájasan mosolyogva kiáltá felé: — Szervusz, Wladiszláv! — Szervusz, idesz! (Wladiszláv selypített egykissé). Ujde-hod hamar haza djütem. — Az ám, te rossz ember! Hát illik ennyi ideig magamra hagyni? — De mikor lászd, az ember oly pompásan mutat ju cimporák közt, csak nem hadhatja ott iket. Osztan meg potja volt, mász-

— Oh te rossz ember! ugyan ki fizetett volna? Fogadom, hogy most pénzédnek a legnagyobb részét elköltötted. Mutasd csak a tárczádat, hadd nézém mennyi maradt meg a 4 frt 29 krajczérból. Miközben Wladiszláv átnyujtá a tárczát és felesége műértőleg felnyitván, olvasni kezdte a pénzt, — az asszony mégis óhajtott tudni valamit. — De hát aztán kivel mulattál te rossz ember? — Kivel, kivel? . . . Hod isz hívják csak, — tőri őrmesterünk a fejét. Na! az edjék a djalog bölcz, a mászik pedig, ah! a mászik ki is volt? . . . Igaz! valami Horkodi Áron, igen jó mulaczágos ember. — Hah! — sikolt fel az asszony. — No mi lelt, tán pajod fan idesz lelkem? Az asszony hirtelen összeszedte magát. — Már hogyne lenne, te szerencsétlen! Hiszen nem nekéd fizettek, de te fizettél másnak. Hol van mi, nincs több 89 krajczáródnál! — Asz nem lehet, — hebegé Wladiszláv. — Már pedig az ugy van. A mint lát-szik oly sokat vettél be a jóból, hogy még azt sem tudod, te fizettél-e, vagy más. Wladiszláv egészen megrendült s kicsibe mult, hogy ki nem jőzanodott. — No, — szólt végre — majd megtudom asz egészét. Holnapra udj isz meghittam ide mindakétőt, ideszem! — Mindakettőt? — Ezt bizony elég helytelenül cselekedted. Az asszonynak az jutott eszébe, hogy megszökik a nagy tisztesség elől, de aztán mégis mást gondolt. Másnap Áron a viláig minden kincséért sem maradt volna el az őrmesternek adandó

nyen inne madás ejelt támadott a folytán gyor Nagyvárad szeker kany arra ugrálta retében üldö ur csak lo menekült. A határia) L vetkező sor czenbe. Ell rózánál, be látó vagyle emberek h hogy borrav kezébe s a tam kegyes volt azt hiu sokkal. Hí hamar kapo városi zálo hogy ha h odavésznék nyák! M adtam magy sem szokiya Ez még ha Nemsokára az eleven „Szépen állni, ugy nagyerd misos u talaka nem szed épen azért, mindig a le rá, hogy e tántorognak tam a népu a villanylám pár fénye, réam nevez ismerek en, nagyerdn. magatartásá meg se gyöz hallam egy volt az a kit magá dőre! No nem voltam nem hittek — nemhite tart kunnla k jász és bennünal sat. sat. Es az unalomig Ha megtudja rovárszám nagyerdn sze reá fogjanak vetek el! H ő is! Fonye sorsjáték nyo reményta pirjaredek k sorozatszám második nye sorsjegyszám frtos nyereni jegyszám és szám nyerte valaki? Vadás gos vadász-v látogatóról: gadva, megl felé. Utközbe logbölcs ajak s kifárta Áron — Ah, ennek a W agy sem gon kedett a böl ember? — Lehe jedelemmel A enyire magá — Az, berri alakban Objective veve lai, domboru haja van; sub szerető szive. Áron elg szöl ez a ya dul szöl, elab ember! Minda — Oh, igy csak egy igazan az az a — Hidd ha enyém lelle a minő feleség magam nem m Áron azt azt az ezer fo épen kihuzná — Barát én feleségeddé

